

Zadeva C-352/21

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

28. maj 2021

Predložitveno sodišče:

Østre Landsret (Danska)

Datum predložitvene odločbe:

27. april 2021

Pritožnika:

A1

A2

Nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

I

**ØSTRE LANDSRET
SPIS**

z dne 27. aprila 2021 [...]

A1

in

A2

[...]

proti

I

[...]

Østre Landsret (višje sodišče za vzhodno regijo, Danska) se je v skladu s členom 267, drugi odstavek, Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) po posvetovanju s strankami odločilo, da Sodišču Evropske unije predloži vprašanje za predhodno odločanje glede pomena in razlage členov 15(5) in 16(5) Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Uredba Bruselj I).

Postopek pred višjim sodiščem za vzhodno regijo zadeva vprašanje, ali je mogoče določbo o pristojnosti v zavarovalni pogodbi, v skladu s katero je treba postopek začeti pred sodišči države, v kateri ima zavarovalnica sedež, tj. Nizozemska, uveljavljati zoper zavarovalca. Področje uporabe člena 16(1)(a) in (5) Uredbe Bruselj I v povezavi s tem, kar je glede velikih nevarnosti navedeno v okviru zavarovalne vrste 6 iz dela A Priloge I k Direktivi 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (direktiva Solventnost II), v zvezi s tem vzbuja pomisleke. Vprašanje je, ali je treba člen 16(5) Uredbe Bruselj I razlagati tako, da je s to določbo zajeto kasko zavarovanje plovil za prosti čas, ki se ne uporabljajo v gospodarske namene, tako da je lahko sporazum o izbiri sodišča med zavarovateljem in zavarovalcem, ki je potrošnik, veljavno sklenjen pred nastankom spora.

A. Dejansko stanje

1. Pritožnika **A1** in **A2**, rezidenta na Danskem, sta 15. oktobra 2013 od trgovca v Ijmudenu na Nizozemskem po ogledu kupila rabljeno jadrnico Nautor Swan 48. Glede na kupoprodajno pogodbo, ki so jo stranke sklenile 15. oktobra 2012, je nabavna cena znašala 315.000 EUR, plovilo pa je bilo prevzeto 1. novembra 2013.
2. Pritožnika sta z učinkom od 1. novembra 2013 z nasprotno stranko v postopku, zavarovalnico **I**, ki ima glavni sedež na Nizozemskem, sklenila tudi zavarovanje odgovornosti in kasko zavarovanje.
3. Na „Obrazcu za zavarovanje jahte“, ki ga je priskrbela zavarovalnica, sta pritožnika navedla, da bo matično pristanišče jadrnice v Helsingør Nordhavnu na Danskem, pri čemer sta v odstavku 13 med drugim izjavila:
 - „a. Ali se bo plovilo uporabljalo le za zasebno uporabo in rekreacijo? – x da
 - b. Ali se bo plovilo dajalo v najem? – x ne“
4. Na zavarovalni polici, ki sta jo pritožnika prejela od zavarovalnice, je bil sklic na pogoje zavarovanja „PLV 2010“. V členih 1.7.5 in 1.7.6 pogojev zavarovanja je navedeno:

„Pritožbe

1.7.5 Vse pritožbe in spori, ki se nanašajo na posredniške storitve, uresničevanje in izvajanje dogovora, se lahko najprej predložijo koordinatorju za pritožbe pri zavarovalnici I, osebi BV. Če zavarovalec ni zadovoljen s stališčem slednjega, lahko pošlje pritožbo na Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (finančne službe inštituta za pritožbe) PO Box 93257, 2509AG THE HA[GU]E, www.klfid.nl.

Pristojno sodišče

1.7.6 Če zavarovalec ne želi uporabiti možnosti iz člena 1.7.5 ali še vedno meni, da njegova pritožba ni bila ustrezno obravnavana, lahko spor predloži pristojnemu sodišču na Nizozemskem.“

5. Pritožnika sta jadrnico čez zimo spravila v Ijmudenu na Nizozemskem in z njo spomladi leta 2014 odplula domov na Dansko.
6. Pritožnika sta leta 2018 sta odplula na Finsko, kjer sta glede na predložene informacije 26. maja 2018 z njo nasedla. Ko so spomladi leta 2019 jadrnico potegnili na obalo, da bi jo pripravili na prihajajočo sezono, sta pritožnika ugotovila poškodbe na gredlju in trupu. Pritožnika sta nasedenje 14. maja 2019 prijavila zavarovalnici, ta pa je na podlagi pregleda cenilca zavrnila kritje prijavljene škode in kot razlog navedla naravo te škode.
7. Pritožnika sta nato v državi, v kateri imata stalno prebivališče, zoper zavarovalnico vložila tožbo pri Retten i Helsingør (sodišče v Helsingøru, Danska), s katero sta zahtevala, naj se zavarovalnici odredi kritje popravila škode, izračunane v višini 300.000 DKK. Zavarovalnica je trdila, da je tožba nedopustna, ker je bila po njenem mnenju tožba zajeta s sporazumom o izbiri sodišča v pogojih zavarovanja in jo je bilo zato treba vložiti na Nizozemskem.

B. Dosedanji postopek

1. Sodišče v Helsingøru je 19. maja 2020 odločilo na prvi stopnji in sprejelo ugovor nedopustnosti, ki ga je navedla zavarovalnica, kar je pomenilo, da je treba tožbo vložiti pri nizozemskem sodišču.
2. Pred mestnim sodiščem je bilo dogovorjeno, da je treba vprašanje pristojnosti rešiti v skladu z oddelkom 3 Uredbe Bruselj I o pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem.
3. Sodišče v Helsingøru je v obrazložitvi sodbe med drugim navedlo:

„V skladu s splošnim pravilom iz člena 11(1)(b) Uredbe lahko [pritožnika] načeloma vložita tožbo zoper [nasprotno stranko v postopku] pri sodišču v kraju, kjer imata stalno prebivališče (sodišče v Helsingøru).

Vprašanje je, ali je sporazum strank o izbiri sodišča veljaven, saj je treba tožbo, odvisno od okoliščin, vložiti pri nizozemskem sodišču.

V skladu s členom 15(5) Uredbe Bruselj I – ki je upoštevna določba v obravnavani zadevi – je odstopanje od določb oddelka 3 Uredbe mogoče na podlagi sporazuma, ki se nanaša na zavarovalno pogodbo, ki krije enega ali več zavarovalnih primerov iz člena 16.

V členu 16 so navedeni zadevni zavarovalni primeri, pri čemer v skladu s členom 16(5) zajema „ne glede na točke 1 do 4 vse ‚velike nevarnosti‘, opredeljene v Direktivi 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II).“

Člen 13 direktive Solventnost II vsebuje dolg seznam opredelitev pojmov, pri čemer so „velike nevarnosti“ opredeljene tako, da med drugim zajemajo „nevarnosti, razvrščene pod zavarovalne vrste 4, 5, 6, 7, 11 in 12 iz dela A Priloge I“ (glej člen 13(27)(a)).

V skladu s Prilogo 7 k zakonu o finančnih podjetjih, s katerim so prenesene določbe Direktive, zavarovalna vrsta 6 zadeva: „plovila (morska, jezerska ter rečna in kanalska plovila): vsakršno škodo ali izgubo rečnih in kanalskih plovil, jezerskih plovil [in] morskih plovil.

V skladu z običajnim jezikovnim pomenom je treba zadevno jadrnico, ki je v prodajni pogodbi, sestavljeni v angleščini, in tudi v zavarovalni prodajni pogodbi, sestavljeni v angleščini, navedena kot „vessel“ (plovilo), šteti za plovilo, ki spada v zavarovalno vrsto 6.

Sodišče glede na navedeno in v skladu s pomenom zavarovalne vrste 6, ki ga je predstavil danski organ za finančni nadzor, ugotavlja, da zavarovalna pogodba med strankami krije „velike nevarnosti“. Dalje, to se ne more šteti za nezdržljivo z dejstvom, da se zadevna zavarovalna pogodba nanaša na jadrnico, ki je bila kupljena za 315.000 EUR in zavarovana za ta znesek.

Sodišče ugotavlja, da ni nobene podlage za sprejetje razlage člena 16 Uredbe Bruselj I, ki jo podredno predlagata [pritožnika] in v skladu s katero se navedena določba v celoti nanaša le na komercialno uporabo plovil.

Zato sodišče ugotavlja, da je sporazum strank o izbiri sodišča veljaven in da je zato treba tožbo vložiti pri (pristojnem) nizozemskem sodišču.“

4. Pritožnika sta vložila pritožbo pri višjem sodišču za vzhodno regijo (Danska), v kateri sta predlagala, naj se zadeva vrne v ponovno razsojanje

ali, podredno, naj se obravnava pred višjim sodiščem za vzhodno regijo, pri čemer sta trdila, da plovilo ni zajeto s členom 16(5) Uredbe Bruselj I, ker gre za plovilo za prosti čas. Trdita torej, da je bila tožba pravilno vložena na prvi stopnji pri višjem sodišču v Helsingøru.

5. Višje sodišče za vzhodno regijo je s sklepom z dne 12. novembra 2020 odločilo, da se Sodišču Evropske unije predloži vprašanje za predhodno odločanje o razlagi člena 16(5) Uredbe Bruselj I.

C. Danska pravila o pristojnosti in sporazumih o izbiri sodišča

1. Pravila o pristojnosti in sporazumih o izbiri sodišča so določena v poglavju 22 zakonika o civilnem postopku. Za zadevo so upoštevni členi od 244 do 247, v katerih je navedeno:

„**Člen 244** Potrošnik lahko v zadevah v zvezi s potrošniškimi pogodbami, ki niso bile sklenjene osebno v poslovnih prostorih trgovca, vloži tožbo zoper trgovca pri sodiščih v kraju svojega stalnega prebivališča.

Člen 245 Stanke se lahko dogovorijo, pri katerem od več podobnih sodišč je treba vložiti tožbo.

Odstavek 2 V zadevah v zvezi s potrošniškimi pogodbami predhodni sporazumi o izbiri sodišča niso zavezujoči za potrošnika.

[...]

Člen 246 Na Danskem je mogoče vložiti tožbo zoper osebe, podjetja, družbe, zasebne ustanove in druga združenja, ki nimajo sedeža na Danskem, če je mogoče na podlagi členov 237, 238(2), 241, 242, 243 in 245 šteti, da je sodišče pristojno za obravnavo zadeve. V zadevah v zvezi s potrošniškimi pogodbami lahko potrošnik vloži tožbo zoper osebe in združenja iz prvega stavka pri sodiščih v kraju svojega stalnega prebivališča, če je bila pred sklenitvijo pogodbe na Danskem predstavljena posebna ponudba ali oglas in je potrošnik na Danskem izvedel kar je potrebno za sklenitev pogodbe.

[...]

Člen 247 V primerih, zajetih z mednarodnim sporazumom, ki je bil v dansko pravo prenesen z zakonom o Bruseljski konvenciji itd. ali zakonom o priznavanju in izvrševanju nekaterih tujih sodnih odločb itd. v civilnih in gospodarskih zadevah, vključno z zakonsko uredbo na podlagi navedenih zakonov, se uporabljajo pravila o pristojnosti iz navedenega sporazuma. To pa ne velja v primeru tožb, ki so vložene pri pristojnem sodišču iz člena 246a in so zajete s Konvencijo z dne 10. maja 1952 o začasnem ustavljanju morskih ladij.

[...]

D. Določbe prava Unije

1. V uvodnih izjavah 18 in 19 Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (Uredba Bruselj I) je navedeno:

„(18) Šibkejša stranka bi morala biti v zvezi z zavarovalnimi ter potrošniškimi pogodbami in pogodbami o zaposlitvi zaščiten s pravili o pristojnosti, ki so za varstvo njenih pravic ugodnejša od splošnih pravil.

(19) Razen pri zavarovalnih pogodbah, potrošniških pogodbah ali pogodbah o zaposlitvi, kjer je avtonomija glede določitve pristojnih sodišč dovoljena samo omejeno, je treba, ob upoštevanju izključnih pristojnosti, določenih v tej uredbi, spoštovati avtonomijo pogodbenih strank.

[...]

2. V oddelku 3 navedene uredbe, ki zadeva pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem, je med drugim navedeno:

„**Člen 10** Brez poseganja v člen 6 in točko 5 člena 7 je pristojnost v zadevah v zvezi z zavarovanjem določena v tem oddelku.

Člen 11 Zavarovalnica s sedežem v državi članici je lahko tožena:

- (a) pred sodišči države članice, v kateri ima sedež;
- (b) v drugi državi članici v primeru tožb, ki jih vložijo zavarovalec, zavarovanec ali upravičenec iz zavarovanja, pred sodiščem v kraju, kjer ima stalno prebivališče tožnik, ali

[...]

Člen 15 Odstopanje od določb tega oddelka je mogoče samo po dogovoru:

1. ki je sklenjen potem, ko je prišlo do spora;
2. ki omogoča zavarovalcu, zavarovancu ali upravičencu iz zavarovanja, da začne postopek pred drugimi sodišči kot tistimi, določenimi v tem oddelku;
3. ali ki je sklenjen med zavarovalcem in zavarovalnico, ki imata oba v času sklenitve pogodbe stalno prebivališče ali običajno prebivališče ali sedež v isti državi članici, in ki določa pristojnost sodišč te države članice, in sicer celo če pride do škodnega dogodka v tujini, pod

pogojem, da ta dogovor ni v nasprotju s pravom zadevne države članice;

4. ki je sklenjen z zavarovalcem, ki nima stalnega prebivališča v državi članici, razen če je zavarovanje obvezno ali se nanaša na nepremičnine v državi članici; ali
5. ki se nanaša na zavarovalno pogodbo, ki krije enega ali več zavarovalnih primerov iz člena 16.

Člen 16 Točka 5 člena 15 se nanaša na naslednje zavarovalne primere:

1. vsako izgubo ali poškodovanje:
 - (a) morskih plovil, naprav ob obali ali na odprtem morju, ali zrakoplovov, ki je posledica nevarnosti v zvezi z njihovo uporabo v gospodarske namene;
 - (b) blaga v tranzitu, razen potniške prtljage, kadar tranzit pomeni ali vključuje prevoz s temi plovili ali zrakoplovi;
 2. vsako odgovornost, razen za telesno poškodbo potnikov ali izgubo ali poškodovanje njihove prtljage:
 - (a) ki izvira iz uporabe ali delovanja plovil, naprav ali zrakoplovov iz točke (1)(a), razen če v primeru slednjega pravo države članice, v kateri je registriran ta zrakoplov, ne prepoveduje dogovorov o pristojnosti v zvezi z zavarovanji teh zavarovalnih primerov;
 - (b) za izgubo ali poškodovanje, ki ga povzroči blago v tranzitu iz točke 1(b);
 3. vsako finančno izgubo, povezano z uporabo ali delovanjem plovil, naprav ali zrakoplovov iz točke 1(a), zlasti izgubo tovora ali čartersko izgubo;
 4. vsak zavarovalni primer ali interes, povezan s katerim koli zavarovalnim primerom iz točk 1 do 3;
 5. ne glede na točke 1 do 4 vse „velike nevarnosti“, opredeljene v Direktivi 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II).“
3. Direktiva 2009/138/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II) določa:

„**Člen 2**

[Področje uporabe]

1. Ta direktiva se uporablja za zavarovalnice za neposredno življenjsko in neživljenjsko zavarovanje, ustanovljene na ozemlju države članice, ali zavarovalnice, ki želijo biti tam ustanovljene.

Uporablja se tudi za pozavarovalnice, ki izvajajo le dejavnosti pozavarovanja in so ustanovljene na ozemlju države članice ali se tam želijo ustanoviti, z izjemo naslova IV.

2. Kar zadeva neživljenjsko zavarovanje, se ta direktiva uporablja za dejavnosti neživljenjskega zavarovanja v razredih, ki so določeni v delu A Priloge I.

[...]

Člen 13

[Opredelitve pojmov]

Za namene te direktive se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[...]

(27) ‚velike nevarnosti‘ pomeni:

(a) nevarnosti, razvrščene pod zavarovalne vrste 4, 5, 6, 7, 11 in 12 iz dela A Priloge I;

(b) nevarnosti, razvrščene pod zavarovalne vrste 14 in 15 iz dela A Priloge I, če se imetnik police osebno poklicno ukvarja z industrijsko ali trgovinsko dejavnostjo ali opravlja katerega od svobodnih poklicev in so nevarnosti povezane s takšno dejavnostjo;

(c) nevarnosti, razvrščene pod zavarovalne vrste 3, 8, 9, 10, 13 in 16 iz dela A Priloge I, če imetnik police presega meje najmanj dveh od naslednjih meril:

(i) bilančno vsoto 6 200 000 EUR,

(ii) neto promet 12 800 000 EUR v smislu Četrte direktive Sveta 78/660/EGS z dne 25. julija 1978 o letnih računovodskih izkazih posameznih vrst družb, ki temelji na členu 54(3)(g) Pogodbe,

(iii) povprečno število zaposlenih 250 v poslovnem letu.

[...]

PRILOGA I

ZAVAROVALNE VRSTE NEŽIVLJENJSKEGA ZAVAROVANJA

A. Razvrstitev nevarnosti po zavarovalnih vrstah

[...]

6. Plovila (morska, jezerska ter rečna in kanalska plovila)

Vsakršna škoda ali izguba:

- rečnih ali kanalskih plovil;
- jezerskih plovil;
- morskih plovil.“

4. V zvezi z zgodovino nastanka in besedilom člena 15(5) je v točkah 140 in 141 poročila P. Schlosserja o Konvenciji o pristopu Kraljevine Danske, Irske ter Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska k Bruseljski konvenciji (UL 1979, C 59, str. 71) navedeno:

„140. Zahteva Združenega kraljestva za posebna pravila o zavarovanju velikih nevarnosti je bila verjetno največja težava za delovno skupino. Zahteva je temeljila na ugotovitvi, da pojem socialne zaščite, na katerem temelji omejitev dopustnosti določb o pristojnosti v zadevah v zvezi z zavarovanjem, ni več upravičen, kadar so zavarovalci močna podjetja. Težava je bila v tem, da se najde primerna razmejitev. Že razprave o Drugi direktivi o zavarovanju so razkrile, da kot meril ni mogoče uporabiti abstraktnih, splošnih dejavnikov, kot sta kapital ali promet podjetja. Edina rešitev je bila preučitev, katere vrste zavarovalnih pogodb na splošno sklepajo le zavarovalci, ki ne potrebujejo socialne zaščite. Na tej podlagi industrijskemu zavarovanju kot celoti ne bi bilo mogoče priznati posebne obravnave.

[...]

Rezultat upoštevanja vseh teh zadev je rešitev iz novega odstavka 5 člena 12, kot je dopolnjen s členom 12a: sporazumom o pristojnosti je treba načeloma zagotoviti posebno obravnavo pri pomorskem zavarovanju in na nekaterih področjih zavarovanja zrakoplovov.

[...]

Da bi se izognili težavam in razlikam pri razlagi, je bilo treba sestaviti seznam vrst polic, za katere naj bi se razširila dopustnost sporazumov o pristojnosti. Zamisel, da bi se za ta namen sklicevali na seznam zavarovalnih vrst iz Priloge k Prvi direktivi Sveta z dne 24. julija 1973 (73/239/EGS), se je izkazala za neustrezno. Razvrstitev, ki je bila tam uporabljena, je upoštevala zahteve državnega nadzora zavarovalnic in ni bila namenjena

pravičnemu tehtanju zasebnih interesov glede zavarovanja. Tako ni bilo druge možnosti, kot da se sestavi ločen seznam za namene Konvencije iz leta 1968. Naslednje pripombe se nanašajo na seznam in zavarovalne vrste, ki nanj niso vključene.

141. Člen 12a(1)(a)

Ta določba se uporablja le za kasko zavarovanje in ne za zavarovanje odgovornosti. Izraz „morska plovila“ pomeni vsa plovila, namenjena plovbi po morju. To ne vključuje samo plovil v tradicionalnem pomenu besede, ampak tudi vozila z zračno blazino, hidroglicerje, barže in maone, ki se uporabljajo na morju. Zajema tudi plavajoče naprave, ki nimajo lastnega pogona, npr. naprave za iskanje in črpanje nafte, ki se premikajo po vodi. Naprave, ki so trdno zasidrane ali morajo biti zasidrane na morsko dno, so vsekakor izrecno vključene v besedilo določbe. Določba zajema tudi plovila v gradnji, vendar le če je škoda posledica pomorskega tveganja. To je škoda, ki nastane zaradi dejstva, da je plovilo v vodi, torej ni škoda, ki nastane v suhem doku ali ladjedelniških delavnicah.“

5. V uvodni izjavih 2, 4 in 7 Sklepa Sveta z dne 4. decembra 2014 o odobritvi Haaške konvencije z dne 30. junija 2005 o sporazumih o izbiri sodišča v imenu Evropske unije (2014/887/EU) je med drugim navedeno:

„(2) Konvencija o sporazumih o izbiri sodišča, sklenjena 30. junija 2005 v okviru Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu (v nadaljnjem besedilu: Konvencija), je dragocen prispevek k spodbujanju avtonomije strank v mednarodnem poslovanju in povečanju predvidljivosti sodnih odločitev v primeru spora. Konvencija strankam zlasti zagotavlja potrebno pravno varnost, da bo njihov sporazum o izbiri sodišča spoštovan ter da bo odločbo, ki jo bo izdalo izbrano sodišče, mogoče priznati in izvrševati v mednarodnih zadevah.

[...]

(4) Konvencija vpliva na sekundarno zakonodajo Unije v zvezi s pristojnostjo, ki temelji na izbiri strank, ter o priznavanju in izvrševanju izhajajočih sodnih odločb, zlasti na Uredbo Sveta (ES) št. 44/2001, ki jo bo 10. januarja 2015 nadomestila Uredba (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta.

[...]

(7) Unija bi morala ob odobritvi Konvencije dati tudi izjavo, ki se lahko predloži v skladu s členom 21, s katero bi, razen ob nekaterih jasno opredeljenih izjemah, zavarovalne pogodbe v splošnem izključila s področja uporabe Konvencije. Cilj izjave je ohraniti pravila o pristojnosti za zaščito zavarovalca, zavarovanca ali upravičenca iz zavarovanja v zadevah v zvezi z zavarovanjem v skladu z Uredbo (ES) št. 44/2001. Izključitev bi bilo treba

omejiti na to, kar je potrebno za zaščito interesov šibkejših strank v zavarovalnih pogodbah. Ta torej ne bi smela zajeti pozavarovalnih pogodb niti pogodb, povezanih z velikimi nevarnostmi. Unija bi morala hkrati predložiti enostransko izjavo, v kateri bi navedla, da lahko pozneje na podlagi izkušenj, pridobljenih ob uporabi Konvencije, ponovno oceni, ali je treba ohraniti izjavo, predloženo na podlagi člena 21.“

6. V enostranski izjavi Evropske unije ob odobritvi Haaške konvencije z dne 30. junija 2005 o sporazumih o izbiri sodišča (v nadaljevanju: Konvencija), predloženi na podlagi člena 21 Konvencije, ki je Priloga I k Sklepu Sveta z dne 4. decembra 2014, je med drugim navedeno:

„Cilj te izjave, ki nekatere zavarovalne pogodbe izključuje s področja uporabe Konvencije, je zaščita nekaterih zavarovalcev, zavarovancev ali upravičencev, ki so v skladu z notranjo zakonodajo EU posebej zaščiteni.

1. Evropska unija v skladu s členom 21 Konvencije izjavlja, da Konvencije ne bo uporabljala za zavarovalne pogodbe, razen v primerih iz odstavka 2.
2. Evropska unija bo Konvencijo uporabljala za zavarovalne pogodbe v naslednjih primerih:

[...]

- (d) kadar se sporazum o izbiri sodišča nanaša na zavarovalno pogodbo, ki krije eno ali več naslednjih zavarovalnih primerov, ki veljajo za velike nevarnosti:
 - (i) vsakršna izguba spodaj navedenega ali škoda na spodaj navedenem, ki je posledica nevarnosti v zvezi z njihovo uporabo v gospodarske namene:
 - (a) morske ladje, naprave ob obali ali na odprtem morju ali rečna, kanalska in jezerska plovila.“

E. Sodna praksa Sodišča Evropske unije

1. Sodišče je v sodbi z dne 27. februarja 2020, C-803/18, Balta/Grifs AG, obravnavalo razlago členov 15(5) in 16(5) Uredbe Bruselj I v okviru spora med zavarovalnico Balta s sedežem v Latviji in družbo za varovanje Grifs AG s sedežem v Litvi zaradi plačila zavarovalnine. Predložitveno sodišče je v navedeni zadevi pojasnilo, da je sporna zavarovalna pogodba v postopku v glavni stvari krila „velike nevarnosti“, kot je navedeno v členu 16(5) Uredbe Bruselj I. Sodišče je v točki 37 navedene sodbe navedlo, da je v sodbi z dne 13. julija 2017, C-368/16, Assens Havn, opozorilo, da je v zadevah v zvezi z

zavarovanjem dogovor o pristojnosti strogo omejen s ciljem varstva ekonomsko najšibkejšega subjekta.

2. Sodišče je odgovorilo, da je treba člena 15(5) in 16(5) Uredbe Bruselj I razlagati tako, da dogovora o pristojnosti, vsebovanega v zavarovalni pogodbi za kritje „velike nevarnosti“ v smislu zadnjenavedene določbe, ki sta jo sklenila zavarovalec in zavarovalnica, ni mogoče uveljavljati proti zavarovancu iz te pogodbe, ki ni poslovni subjekt na področju zavarovalništva, ki ni privolil v ta dogovor o pristojnosti in ki ima stalno prebivališče ali sedež v drugi državi članici kot tisti, v kateri je stalno prebivališče ali sedež zavarovalca in zavarovalnice.

F. Trditve pritožnikov:

1. Pritožnika trdita, da člen 16(5) Uredbe Bruselj I zajema „velike nevarnosti“ le, če škoda nastane med uporabo plovila v gospodarske namene in je nastanek škode povezan s tem.
2. Pritožnika menita, da je razlaga člena 16(5) Uredbe Bruselj I, v skladu s katero „velike nevarnosti“ zajemajo vsa plovila ne glede na njihovo velikost in uporabo, vključno s plovili za prosti čas, ki se uporabljajo za zasebne namene, v nasprotju z uvodnima izjavama 18 in 19 Uredbe ter ciljem varstva šibkejše stranke v pogodbenem razmerju.
3. Ta razlaga je podprta z razvrstitvijo v členu 3(a), (b), (c), (f) in (j) Direktive (EU) 2016/1629 Evropskega parlamenta in Sveta o tehničnih predpisih za plovila, namenjena za plovbo po celinskih plovnih poteh, in podobno tudi z opredelitvami iz člena 2, od (1) do (6), Lovbekendtgørelse nr. 74 af 17. januar 2014 om skibes besætning (prečiščeno besedilo zakona št. 74 z dne 17. januarja 2014 o ladijski posadki), ki je v skladu z mednarodnimi opredelitvami različnih vrst plovil in določa:

„Člen 2

V tem zakonu se uporabljajo te opredelitve pojmov:

1. „trgovsko plovilo“: vsako plovilo, ki ni ribiško plovilo ali plovilo za prosti čas;
2. „potniško plovilo“: plovilo za prevoz več kot 12 potnikov;
3. „tovorna ladja“: trgovska ladja, ki ni potniško plovilo;
4. „ribiško plovilo“: plovilo, katerega nacionalnost je označena z zunanjo identifikacijsko številko;

5. „plovilo za rekreacijo“: plovilo, ki se ne uporablja v gospodarske namene. V primeru dvoma danska pomorska uprava ugotovi, ali je plovilo mogoče šteti za plovilo za prosti čas;
 6. „pomorsko plovilo“: plovilo, ki se uporablja zunaj pristanišč, rek, jezer in podobnih zaščitenih voda.“
4. Če bi bilo mišljeno, da morajo biti plovila za prosti čas zajeta z zavarovalno vrsto 6 v skladu s členom 16(5) Uredbe Bruselj I, bi bila izrecno navedena na seznamu v Prilogi v okviru zavarovalne vrste 6. Opis zavarovalne vrste 6 v Prilogi I, del A, je treba seveda razumeti, kot da pomeni, da je vsakršna škoda ali izguba „rečnih in kanalskih plovil, jezerskih in morskih plovil“ podskupina „morskih, jezerskih ter rečnih in kanalskih plovil“.
5. Iz uvodnih izjav 4, 5 in 7 Sklepa Sveta z dne 4. decembra 2014 o odobritvi Haaške konvencije z dne 30. junija 2005 o sporazumih o izbiri sodišča v imenu Evropske unije je jasno, da je bila izjava iz Priloge I k temu sklepu predložena ob upoštevanju Uredbe št. 44/2001 (zdaj Uredba Bruselj I), da bi se ohranila pravila o pristojnosti, ki ščitijo zavarovalca. V zvezi z enostransko izjavo Evropske unije ob odobritvi Haaške konvencije z dne 30. junija 2005 o sporazumih o izbiri sodišča (v nadaljevanju: Konvencija), predloženo na podlagi člena 21 Konvencije, ki je v Prilogi I k Sklepu Sveta, je mogoče iz člena 1(2)(d) sklepati, da velike nevarnosti vključujejo le izgube ali poškodbe med drugim plovil v zvezi z njihovo uporabo v gospodarske namene.

G. Stališča nasprotne stranke

1. Nasprotna stranka izpodbija pristojnost sodišča v Helsingøru v obravnavani zadevi.
2. Iz sklenjene zavarovalne pogodbe je jasno razvidno, da so leta 2013 stranke sklenile sporazum med drugim o sodni pristojnosti in da je zato treba tožbo zoper nasprotno stranko vložiti na Nizozemskem pri „pristojnem nizozemskem sodišču“ (glej določbo 1.7.6 sporazuma).
3. Zatrjuje se, prvič, da je pritožnik, čeprav je potrošnik, z nasprotno stranko sklenil zavezujočo zavarovalno pogodbo in zavezujoč sporazum o izbiri sodišča, v skladu s katerim je pristojno nizozemsko sodišče. Dogovorjena pristojnost je veljavna ne glede na Haaško konvencijo.
4. V skladu s členom 11(1)(b) Uredbe Bruselj I je nasprotna stranka načeloma lahko tožena pred sodiščem kraja, v katerem ima pritožnik stalno prebivališče, tj. pred sodiščem v Helsingøru.
5. Vendar pa lahko stranke zavarovalne pogodbe v skladu s členom 15 navedene uredbe odstopajo od tega pravila. To lahko storijo s sporazumom o

izbiri sodišča v skladu s členom 15(5), če se ta sporazum nanaša na zavarovalno pogodbo, ki krije enega ali več zavarovalnih primerov iz člena 16.

6. „Velike nevarnosti“ so opredeljene v členu 13(27) Direktive Sveta 73/239/EGS, kakor je bila spremenjena z Direktivo 88/357/EGS in Direktivo 90/618/EGS, ki je bila nedavno vključena v dansko pravo z Lov nr. 308 af 28. marts 2015 om ændring af lov om finansiel virksomhed (zakon št. 308 z dne 28. marca 2015 o spremembi zakona o finančnih podjetjih).
7. V skladu s členom 13(27)(a) navedene direktive spadajo nevarnosti, ki so med drugim uvrščene med zavarovalne vrste 6 iz dela A Priloge I, v kategorijo „velike nevarnosti“. Seznam zavarovalnih vrst vsebuje tudi Priloga 7 k Lov nr. 1447 af 11. september 2020 om finansiel virksomhed (zakon št. 1447 z dne 11. septembra 2020 o finančnih podjetjih). V njej je navedeno:

„[...]“

Zavarovanje – škoda

Razvrstitev nevarnosti po zavarovalnih vrstah

[...]

6. Plovila (morska, jezerska ter rečna in kanalska plovila): vsakršna škoda ali izguba rečnih ali kanalskih plovil, jezerskih plovil in morskih plovil.

[...]“

8. Zadevna zavarovalna vrsta torej zajema plovila (morska, jezerska ter rečna in kanalska plovila), kolikor se nanaša na vso škodo ali izgubo rečnih in kanalskih plovil, jezerskih plovil in morskih plovil.
9. Sklicevati se je mogoče tudi na elektronsko pošto danske finančne uprave z dne 30. junija 2016, v kateri je med drugim navedeno:

„Zavarovalna vrsta 6 iz Priloge I k direktivi Solventnost II je bila vključena v dansko pravo v zakonu o finančnih podjetjih, Priloga 7, točka 6.

Zavarovalna vrsta 6 je kasko zavarovanje in zajema komercialno in zasebno uporabo plovil, namenjenih plovbi.

Kasko zavarovanje je zavarovanje za škodo, ki nastane na zavarovani stvari (v tem primeru ladjah, čolnih in drugih plovilih), med drugim na splošno v primeru izgube navedene stvari kot posledice kraje itd.“

10. Zatrjuje se torej, da je kasko zavarovanje, kot je to v obravnavani zadevi, zajeto z opredelitvijo „velike nevarnosti“ iz člena 16 Uredbe Bruselj I ter da je zato v skladu s členom 15(5) v povezavi s členom 16(5) dovoljeno skleniti sporazum o izbiri sodišča, kot je ta v postopku v glavni stvari.
11. Sporno je, ali dejstvo, da je EU (in posledično Danska) izjavila, da ne namerava uporabljati Haaške konvencije za zavarovalne pogodbe, razen v okviru komercialnih položajev, pomeni, da se sporazum o izbiri sodišča ne uporablja. Tako se zatrjuje, da se Uredba Bruselj I uporablja v obravnavani zadevi in zgoraj navedena izjava tega ne spremeni.
12. Zatrjuje se, da navedena izjava pomeni le, da se v navedenih primerih Haaška konvencija ne uporablja v konkretnem okviru Evropske unije. V takih primerih se uporabljajo lastna pravila Evropske unije.
13. Izjavo je torej treba razumeti tako, da Haaška konvencija zasebnim zavarovalcem ne nudi ustrezne zaščite na podlagi pravil EU. Zato se lahko zasebni zavarovalci sklicujejo na lastna pravila EU, vključno z Uredbo Bruselj I.
14. Iz uvodne izjave 7 Sklepa Sveta z dne 4. decembra 2014 (2014/887/EU) izhaja, da se Haaška konvencija ne uporablja za postopke v zvezi z zavarovanjem med strankama, od katerih vsaj ena ni gospodarski subjekt, če sta obe zajeti s pravom Unije. V takih postopkih se uporablja Uredba Bruselj I.

H. Ugotovitve višjega sodišča za vzhodno regijo

1. Višje sodišče za vzhodno regijo ugotavlja, da glede na besedilo člena 16(1)(a) in (5) Uredbe Bruselj I v povezavi s tem, kar je navedeno v zvezi z velikimi nevarnostmi v okviru zavarovalne vrste 6 v delu A Priloge I k Direktivi 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (direktiva Solventnost II), in v povezavi z osnovnim namenom pravil o sporazumih o izbiri sodišča obstaja dvom, ali je treba člen 16(5) Uredbe Bruselj I razlagati tako, da je kasko zavarovanje plovil za prosti čas, ki se ne uporabljajo v gospodarske namene, zajeto z navedeno določbo.
2. Ker je treba šteti, da je razjasnitev tega vprašanja odločilna za rešitev te zadeve in ker obstoječi dvom zadeva razlago pravila prava Unije, višje sodišče za vzhodno regijo meni, da je treba prekiniti postopek in vprašanje predložiti Sodišču Evropske unije.

Sprejme se sklep:

Višje sodišče za vzhodno regijo prosi Sodišče Evropske unije, naj odgovori na naslednje vprašanje:

Ali je treba člen 15(5) Uredbe Bruselj I v povezavi s členom 16(5) te uredbe razlagati tako, da kasko zavarovanje plovil za prosti čas, ki se ne uporabljajo v gospodarske namene, spada v okvir izjeme iz člena 16(5) navedene uredbe in je torej zavarovalna pogodba, ki vsebuje sporazum o izbiri sodišča, s katerim se odstopa od pravila iz člena 11 navedene uredbe in ki je veljaven v skladu s členom 15(5) navedene uredbe?

DELOVNI DOKUMENT